

Vestlandrådets innspill til Energikommisjonens mandat

Energisituasjonen – Vestlandet

Vannkraftressursene på Vestlandet har bidratt til industriutvikling og verdiskaping i over 100 år. Markedsanalyser til Statnett og NVE viser at Norge kan gå mot et kraftunderskudd allerede i 2026.

Kommisjonen må kartlegge hvordan energisituasjonen for Vestlandet er i dag, og hvordan er utsiktene framover.

Klimaomstilling

Innen 2030 skal Norge kutte klimagassutslippene med 55 prosent. Gjennom Parisavtalen har vi forpliktet oss til en felles ambisjon om å begrense oppvarmingen til en økning på 2°C.

Hvordan vil utvikling av kraftprisen påvirke krafttilgang og kostnadsbildet til denne omstillingen?

Fylkeskommunens rolle

Fylkeskommuner har god erfaring med å samordne utvikling av samfunnskritisk infrastruktur med arealutvikling i dialog med kommuner gjennom regionale planer. Det bør utredes om fylkeskommunene kan spille en mer sentral rolle i utviklingen av fremtidens nettanlegg gjennom regionale planer og/eller formaliserte samarbeidsorgan, og hvordan en slik kan bidra til å akselerere utbygging av strømmettet.

Nettutvikling

Elektrifiseringen av stadig flere sektorer har ført til at nettkapasiteten mange steder i på Vestlandet er sprengt. Tempoet i nettutviklingen på Vestlandet må økes betraktelig. Dette er en grunnleggende forutsetning for at mange av de industrielle konkurransefordelene vestlandet har inn mot petroleumsnæringene kan legge grunnlag for ny grønn verdiskaping. Det er behov for spenningsoppgradering i både transmisjonsnettet og regionalnettet. Samtidig har behandlingsskøen for søknader hos NVE eller forespørsler om tilknytning hos nettselskapene blitt svært lang. Økt tempo krever at myndighetsprosesser endres. En bør også undersøke om det finnes gode alternativer til N-1 prinsippet for økt utnyttelse av kraftnettet.

Energiproduksjon

Det er viktig at kommisjonen vurderer hvilke tiltak som kan bidra til en bedre balanse mellom forventet forbruksvekst og planlagt produksjonsvekst. Er rammevilkår for fornybare energikilder gode nok?

Vannkraft

Klimamålene forutsetter overgang fra fossil til fornybar kraft. Vannkraft er bærebjelken i det norske kraftsystemet, og det ligger et stort potensial i å oppgradere eksisterende vannkraftanlegg på Vestlandet.

Energikommisjonen bør se på hvilke hvor mye kan utnyttes av allerede utbygd vannkraft, og hvordan stimulere til at dette blir realisert.

Vindkraft

Det er stort potensial for økt bærekraftig kraftproduksjon og næringsutvikling knyttet til vindkraft. Samtidig har det oppstått store konflikter knyttet til vindkraft som har medført en kraftig reduksjon i utbygging. Energikommisjonen bør undersøke hvilke feil en har gjort tidligere som førte til de harde konfliktlinjene i vindkraftspørsmålet og vurdere om det finnes bedre tilnærminger der en kan unngå store konflikter.

Havvind

I tillegg til å kutte klimagassutslippene vil Vestlandet i samme perioden øke eksporten. Havvind-satsingen har potensialet til å bli et nytt industrieventyr. Det er viktig at Norge ta en posisjon i det raskt voksende marked havvind.

Leverandørindustrien på Vestlandet har over flere tiår bygget opp industriell kompetanse på installasjoner på sokkelen, og vi er til å ta en sterk posisjon innen produksjonen og vedlikehold av havvind. Dersom det tilrettelegges for at industrielle aktører på vestlandet får ta en sentral del av de kommende prosjektene vil dette også legge til rette for å bygge industri- og kompetansemiljøer som kan bygge nye posisjoner for eksport.

Elektrifisering av sokkelen

Er elektrifisering av norsk sokkel med kraft fra land avgjørende for at Norge skal klare å nå nasjonale og globale klimamål?

Konsekvensene av elektrifisering av sokkelen må utredes. Hvordan vil dette kunne påvirke ambisjonene om elektrifisering på land. Hvordan vil det kunne påvirke kraftprisene. Bør elektrifisering av sokkelen settes på vent? Hvilken betydning har elektrifisering for kapasiteten for produksjon av naturgass og hvilken posisjon ønsker Norge å ta på dette fremover?

Naturhensyn

Verden trenger mer fornybar energi for å erstatte fossile kilder, men ny fornybar energi innebærer nye naturinngrep.

Konflikt knyttet til nettutbygging

I lys av behovet for økt kapasitet i linjenettet bør kommisjonen å se nærmere på praktiseringen av prinsipper for nettutbygging. For transmisjonsnettet og regionalnettet har det vært vanlig å henvise til stortingsmelding 14 (2011-2012) som slo fast at sentralnettet som hovedregel bygges som luftledning. Det kan fremstå som at dette prinsippet trekkes vel langt av nettselskapene, og at det nærmest oppfattes som et generelt forbud om bruk av jordkabel og sjøkabel. Særsilt er det behov for en vurdering av prioriterte hensyn hvor kostnadsbildet knyttet til linjebygging skal balanseres opp mot hensyn til natur og lokalsamfunn.

Prosessene må sikre tilstrekkelig godt kunnskapsgrunnlag, gode miljøutredninger, samt god forankring og involvering av berørte interesser

Grunnrenteskatten

I forbindelse med den økte satsningen på fornybar energi er beskatning et omstridt tema. Skattleggingen av fornybarsektoren har stor økonomisk påvirkning på investering og produksjon, og i diskusjon om hvordan beskatningen skal utformes er det mange motstridende interesser.

Kommisjonen bør utrede hvordan skattepolitikken bør videreutvikles, og hvilke konsekvenser det kan gi for ulike samfunns mål.

Energieffektivisering

Siden all energiproduksjon belaster miljøet vil det beste valg med hensyn til naturen være å redusere forbruket av energi. Det er viktig å spare energi, men det er ofte nedprioritert til fordel for fokus på ny kraftproduksjon. Lønnsom energieffektivisering i bygg kan frigjøre stor energikapasitet.

Forsyningssikkerhet

Kraftforsyning er kritisk infrastruktur i et moderne samfunn. utfordringer for forsyningssikkerhet kan være svært alvorlig og kostbart. Kravene til forsyningssikkerhet i dag er høye. Med økende forbruk av elektrisitet, vil sårbarheten for svikt i energiforsyningen også bli større.

Det er viktig at kommisjonen vurderer hvilke forhold, inkludert prisutvikling, som kan påvirke forsyningssikkerheten framover.

Interessekonflikter

Eierskapsforhold har vist seg å være problematisk for vindkraftens legitimitet.